

Kennismaken met de sprekers van inct.spiratie 2024: Niels Bakker

14-11-2024 11:00

Niels Bakker is expert als het gaat om de invloed van digitalisering op lezen. Op inct.spiratie komt hij erover praten, wij maken alvast kennis.

Niels studeerde Literary and Cultural Studies aan de Universiteit van Groningen en kwam via Dick Schram, toenmalig hoogleraar Leesgedrag (een leerstoel van Stichting Lezen) aan de VU, in aanraking met Stichting Lezen. Niels onderzoekt hoe de digitalisering het leesgedrag van mensen beïnvloedt.

Papier versus scherm

In zijn proefschrift probeert hij antwoord te geven op de vraag wat de invloed van digitalisering is op het lezen van boeken vanaf een scherm. Ervaren en doen we dit anders? En welke aspecten spelen een rol bij elementen als immersie (het 'in een tekst opgaan'), het activeren van verbeelding, tekstbegrip en dergelijke.

“Er zijn verschillen tussen lezen vanaf papier en lezen vanaf scherm. Vaak komt papier wel beter uit de vergelijking, bijvoorbeeld bij het diep lezen. Ik heb de digitale apparaten onderling vergeleken en dan blijkt dat qua beleving de e-reader dichterbij papier ligt dan de tablet en de smartphone. Het diep lezen is daarbij ook beter.”

Digitalisering van het medialandschap

“Ik moet daarbij wel aantekenen dat de verschillen tussen papier en scherm en tussen schermen onderling weliswaar klein zijn, maar dat verschillen wel significant zijn. Waar ik in mijn onderzoek nog niet naar heb gekeken zijn de effecten van digitalisering op het hele medialandschap en wat dat voor teksten en lezen betekent. We zien allemaal dat platforms als Insta en TikTok minder tekst bevatten en veel meer beeldgericht zijn. Onderzoeken laten ook zien dat teksten door hyperlinks weliswaar meer verbonden met elkaar zijn, maar dat dit tegelijkertijd een effect op het lezen. Lezers springen dan veel sneller heen en weer tussen teksten waarbij teksten dus niet uit gelezen worden.”

Niels haalt graag de tech-schrijver Nicholas Carr aan, die zichzelf voorheen zag als een diepzeeduiker in een zee van woorden, maar zich tegenwoordig meer een jet-skiër voelt die over het wateroppervlak suist (*). “Als je je langer op teksten kunt concentreren ontstaat immersie, daar staat ongeveer een kwartier voor. Daarna verdiep je je automatisch in de teksten die je aan het lezen bent.”

Inmiddels is Niels bij Stichting Lezen Teamleider Onderzoek geworden. Projecten die onder hem vallen zijn onder meer De leesmonitor, waaraan hij zelf heeft bijgedragen vanaf de lancering in 2011. De onderzoeken op Leesmonitor worden onder meer gebruikt om leesbevorderaars te informeren, maar ook om tips en adviezen te geven als het gaat om leesbevorderingsprogramma's.

Op inct.spiratie zal Niels een aantal bevindingen uit zijn proefschrift nader toelichten, onder meer als het gaat om e-readers, en zal hij ook inzoomen op verdere uitdagingen en ontwikkelingen als het gaat om digitalisering en het lezen van teksten

**“Once I was a scuba diver in a sea of words. Now I zip along the surface like a guy on a Jet Ski.” Nicholas Carr, The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*

[**MEER INFO & AANMELDEN**](#)

David Huijzer